

Guía Docente

Datos Identificativos				
				2023/24
Asignatura (*)	Cultura xurídica europea	Código	612447301	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito PrivadoDereito Público			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado		Correo electrónico		
Web				
Descrición xeral				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título	
	B11	C11
	B12	C13
	B13	C14
	B14	C16
	B15	C17
	B16	C18
	B18	
	B19	
	B11	C13
	B12	C14
	B15	C16
		C17
	B13	C11
	B14	
		C13
		C14
		C16
		C17
	B15	C14
		C14
		C15
		C17
		C18

Contidos

Temas	Subtemas
O SISTEMA DO IUS COMMUNE EN EUROPA	A formación do ius commune O ius proprium dentro do sistema do dereito común

A AUTONOMIA DO DEREITO NA TRADICION JURIDICA OCCIDENTAL	I. Xurisprudencia e Dereito na cultura política romano--republicana. O modelo de Dereito legal justiniano. Transmisión de valores e modelos diferentes á cultura política europea. II. Formación e desenvolvemento da profesión xurídica na Europa medieval. Factores culturais e políticos que propician a profesionalización e consolidación da autonomía da función xudicial. III. A dimensión político-cultural do Humanismo xurídico. A constitución romano-republicana como referente para a renovación do Dereito público. IV. Os Estados nacionais como espazos xurídicos autónomos. Desenvolvemento de modelos legais pechados e de bloques normativos uniformes no conxunto do territorio. V. O Estado de Dereito e o seu sistema de valores como conquista histórica da cultura occidental. Identidade europea e pluralismo cultural. Dereitos nacionais e Dereito común europeo
CULTURA XURÍDICA EUROPEA (PERSPECTIVA FILOSÓFICA)	Contribucións da filosofía á cultura xurídica europea: a) A comunidade política como comunidade xurídica b) Os fundamentos filosóficos dos dereitos humanos. c) As concepcións da xustiza. Ética e Teoría da xustiza.
CULTURA XURÍDICA EUROPEA (PERSPECTIVA DE DEREITO ECLESIAÍSTICO)	Relacións entre os poderes públicos e os poderes relixiosos en Europa 1. Historia das relacións entre o poder temporal e o poder espiritual. 2. Os sistemas de relación presentes na actualidade europea.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	B1 B9	13	13	26
Actividades iniciais	C4 C6 C7	1	0	1
Presentación oral	B2 B3 B4 C1 C3	2	0	2
Aprendizaxe colaborativa	B1 B2 B3 B4 C6 C7	3	3	6
Estudo de casos	B2 B3 B4	3	3	6
Análise de fontes documentais	B1 B4 B8 B9 B6 C6	2	2	4
Discusión dirixida	B5 B1 B2 B3 B4 C1	4	3	7
Proba obxectiva	B5 B3 B9 C1	1	4	5
Traballos tutelados	B1 B2 B3 B4 C3 C4 C5 C6 C7 C8	0	10	10

Atención personalizada		8	0	8
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O profesor exporá as ideas básicas e fundamentais de cada un dos puntos do programa, dando as instrucións e guiando a aprendizaxe autónoma do alumno.
Actividades iniciais	O coordinador do módulo realizará unha presentación do mesmo indicando as competencias que se pretende que alcance o alumno, os resultados de aprendizaxe e os obxectivos esenciais do módulo. Así mesmo, exporá as metodoloxías que se empregarán e o sistema de avaliación.
Presentación oral	Os alumnos realizarán presentacións orais froito de traballo previo e lecturas, sempre baixo a orientación e dirección do profesor.
Aprendizaxe colaborativa	Trátase de que os alumnos, divididos en pequenos grupos, aprendan a traballar en equipo. Para iso, as tarefas a realizar serán diversas pero todas perseguirán que os estudantes reforcen competencias de organización, xestión, liderado e capacidade de traballar en grupo.
Estudo de casos	O profesor presentará aos alumnos casos prácticos para resolver ou exporá unha aprendizaxe baseada en problemas.
Análise de fontes documentais	Baixo a orientación do profesor os alumnos analizarán as fontes xurídicas máis relevantes do ordenamento xurídico comunitario
Discusión dirixida	O profesor presentará un aspecto controvertido ou con varias vías de desenvolvemento e os alumnos defenderán algunha das posibles posturas, sinalando argumentos a favor da súa solución. Con iso perséguese, fundamentalmente, que o alumno consiga competencias que fortalezan a súa capacidade de argumentar e argüir xuridicamente.
Proba obxectiva	Realízase, ao finalizar o cuadrimestre, un exame.
Traballos tutelados	O profesor encargará a elaboración de pequenos traballos sobre aspectos tratados nas sesións maxistras e para o que facilitará a oportuna bibliografía aos alumnos a efectos de que complementen a súa formación con determinadas lecturas. En todo momento, o profesor guiará e orientará a tarefa que realice o alumno.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	O profesor orientará ao alumno sobre a forma de realizar a súa exposición oral ante os seus compañeiros. Así mesmo, corruxirá os aspectos de forma e fondo efectuados na súa presentación.
Presentación oral	O profesor guiará ao alumno e ao seu grupo na tarefa da súa aprendizaxe.
Análise de fontes documentais	O profesor seguirá os avances e evolución do alumno no caso ou problema concreto exposto, solucionando as dúbidas que o suposto vaia expondo.
Estudo de casos	O profesor velará polo correcto exame e análise das fontes xurídicas que efectúe o alumno.
Discusión dirixida	O profesor velará polo correcto exame e análise das fontes xurídicas que efectúe o alumno.
Traballos tutelados	O profesor dirixirá a discusión orientando e, de ser o caso, reordenando as intervencións dos estudantes. O profesor tutorizará o traballo que realice cada alumno ou en grupo.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	B1 B9	Valoraranse as intervencións de interese realizadas polos alumnos dentro das sesións maxistras que corran a cargo do profesor.	20
Presentación oral	B2 B3 B4 C1 C3	Avaliarase a expresión oral (forma) e o contido adecuado (fondo) das presentacións orais que, de ser o caso, efectúen os alumnos.	10
Estudo de casos	B2 B3 B4	Valoraranse as posibles prácticas realizadas polos alumnos sobre casos ou resolución de problemas expostos polo profesor.	10

Discusión dirixida	B5 B1 B2 B3 B4 C1	Serán avaliábeis as intervencións levadas a cabo polos estudantes no marco de debates ou discusións sobre aspectos vinculados á materia.	10
Proba obxectiva	B5 B3 B9 C1	Realizarase un exame ao finalizar o primeiro cuatrimestre sobre os contidos formativos traballados durante ese período.	40
Traballos tutelados	B1 B2 B3 B4 C3 C4 C5 C6 C7 C8	Valorarase a calidade do traballo realizado polo alumno seguindo as pautas previamente fixadas polo profesor.	10
Outros			

Observacións avaliación

Para superar a materia será requisito necesario asistir, polo menos, ao 80 % da actividade docente presencial. A avaliación levará a cabo mediante a valoración da actividade presencial que realice o alumno (60%) e un exame que se realizará ao finalizar o cuatrimestre (40%). Dentro da idea dunha metodoloxía de créditos ECTS, o alumno deberá ser consciente de que a avaliación será continua, polo que se valorará a súa participación activa en todas as actividades que se realicen na aula (debates, exposicións orais, discusión de casos, etc.) polo que cobra gran importancia o seu traballo persoal.

Fontes de información

Bibliografía básica

- FERNÁNDEZ BARREIRO, A. (1992). La tradición romanística en la cultura jurídica europea.
- FERNÁNDEZ BARREIRO, A. (1988). El factor jurisprudencial como elemento de identidad de la cultura jurídica europea: proyección histórica de la herencia jurídico-cultural romana.
- CAVANNA, A. (1982). Storia del diritto moderno in Europa.
- WIEACKER, F. (1967). Historia del Derecho privado de la Edad Moderna.
- COING, H. (1989). Derecho privado europeo.
- STEIN, P. (1996). El Derecho romano en la historia de Europa.
- ROBLES MORCHÓN, G. (2007). Pluralismo jurídico y relaciones intersistémicas. Madrid
- ZAGREBELSKI, G. (1995). El derecho dúctil, pp. 21-45. Madrid
- ALEXY, R. (1987). "Sistema jurídico y razón práctica", en El concepto y la validez del derecho y otros ensayos, trad. de Jorge M. Seña, pp. 159-177. Barcelona
- PÉREZ LUÑO, A.E. (1993). El desbordamiento de las fuentes del derecho. Sevilla
- CRUZ VILLALÓN, P. (2004). La Constitución inédita, pp. 17-41 y 131-154. Madrid
- BELLOMO, M. (1999). La Europa del Derecho Común. Roma
- PENNINGTON, K. (1994). "Learned law, droit savant, gelehrtes Recht: The Tyranny of a concept", en Rivista Internazionale di diritto comune, 5, pp. 197-209. Roma
- MORÁN MARTÍN, R. (2005). "El Ius Commune como antecedente jurídico de la Unión Europea", en Cuadernos de Historia del Derecho, 12, pp. 99-123.. Madrid

Bibliografía complementaria	- ABELLÁN HONRUBIA, V., VILA COSTA, B. Dirs. (3ª ed. 1998). Lecciones de Derecho Comunitario Europeo. Barcelona - ISAAC, G. (5ª ed. 2000). Manual de Derecho Comunitario General. Barcelona - LOUIS, J.V. (5ª ed. 1995). El ordenamiento jurídico comunitario. Luxemburgo - MANGAS MARTÍN, A. Ed. (9ª ed. 2001). Tratado de la Unión Europea y Tratados Constitutivos de las Comunidades Europeas y otros actos básicos de Derecho comunitario. Madrid - RAZ, J. (1986). El concepto de sistema jurídico. México - ALCHOURRÓN, C.E., BULYGIN, E. (1975). Introducción a la metodología de las ciencias jurídicas y sociales. Buenos Aires - SEOANE, J.A., RIVAS, P. (2005). El último eslabón del positivismo jurídico. Dos estudios sobre J. Raz. Granada - CRUZ, L.M. (2005). La Constitución como orden de valores. Granada - CRUZ, L.M. (2006). Estudios sobre el neoconstitucionalismo. México - CARBONELL, M. Ed. (2003). Neo-constitucionalismo(s). Madrid - PRIETO SANCHÍS, L. (2003). Justicia constitucional y derechos fundamentales. Madrid - CASSESE, S. (2006). La globalización jurídica. Madrid - CARBONELL, M., VÁZQUEZ, R., comps. (2003). Estado constitucional y globalización. México - DOMINGO, R., ed. (2006). Hacia un Derecho global. Reflexiones en torno al Derecho y la globalización. Pamplona - PARIOTTI, E. (2004). La giustizia oltre lo Stato: forme e problemi. Turin - JIMENA QUESADA, L. (2006). Fundamentos constitucionales de la Unión Europea. Madrid - CLOSA MONTERO, C., FERNÁNDEZ SOLA, N., Coords. (2005). La Constitución de la Unión Europea. Madrid - ÁLVAREZ CONDE, E., GARRIDO MAYOL, V., Dirs. (2004). Comentarios a la Constitución Europea. Valencia - DÍEZ-PICAZO, L.M., (2002). Constitucionalismo de la Unión Europea. Madrid - BANCO CENTRAL EUROPEO (2005). &quot;La política monetaria y los diferenciales de inflación en un área monetaria heterogénea&quot;, en Boletín Mensual del Banco Central Europeo, mayo, 2005, pp. 63-80. - MONTANOS FERRÍN, E. (). España en la configuración histórico-jurídica de Europa. Tomo II. Roma

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Constitución, Cidadanía, Dereitos e Rexións/612402101

Metodoloxía Informática do Dereito Comunitario e do Dereito Comparado/612402114

Políticas e Liberdades/612402107

Sistema Xurisdiccional da Unión Europea/612402109

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías